

EDITORIAL

Suklan ang hingpit nga pagsurender ni Marcos sa soberanya ug kaluwasan sa Pilipinas

Hingpit nga gipailalum ang palisiyang panggawas ug seguridad sa tibuk Pilipinas sa kontrol ug kabubut-on sa imperyalistang US ug kaalyado niining imperyalistang Japan, dihang misulod ang papet nga rehimeng Marcos sa usa ka *trilateral* o alyansang militar ug pang-ekonomiya sa tulo ka nasud niadtong milabayng semana.

Sa gipatawag nga tigum sa amo niini sa Washington DC, hingpit nga gikadena ni Marcos ang Pilipinas sa "puthaw nga panaad" sa US nga "panalipdan" ang Pilipinas sa higayong atakehon kuno kini sa unsamang langyawng pwersa, nga tin-aw nga nakapunting sa China nga dungan nilang gikundena sa "agresibong taras" niini sa South China Sea.

Ang alyansang US-Japan-Pilipinas, nag-una, usa ka alyansang militar nga tin-aw nga nag-alagad sa heyopolitikal nga estratehiya sa US nga liyukan ang China ug pugngan ang labawng pagkusog sa gahum sa ekonomiya ug militar niini. Kabahin kini sa plano sa US nga ipwesto ang mga pwersang militar niini sa gitawag og "first-island chain" ug kasikbit nga mga nasud nga nakapalibot sa China.

Aron pahugton ang pagkahikot sa Pilipinas sa maong alyansa, gipalig-on ang planong pag-

pamuhunan sa US ug Japan sa nasud sa kanhi nang mga proyektong pang-imprastruktura sama sa sistema sa riles gikan Subic padulong sa Batangas, lakip na ang Mindanao Railway, nga kaniadto gikontrata sa gubyerno ug mga korporasyon sa China. Gipahimuslan usab sa US ang higayon nga labaw pang palapdon ang pagpamuhunan sa mga kumpanyang Amerikano aron makaimport og mga mineral, padak-on pa ang baligya niini nga *liquified natural gas* sa nasud, ug iduso ang pagbaligya sa mga plantang nukleyar. Ingonman, gigamit sa Japan ang higayon aron padak-on ang pagpamuhunan sa mga proyekto ug programa, lakip sa sektor sa transportasyon, pabor sa dagkung kumpanyang Japan.

Sa pormal nga pag-apil ni Marcos sa alyansang US-Japan, labaw niyang gisirado ang pultahan sa mga malinawong pamaagi sa pagsulbad sa mga panagbangi tali sa Pilipinas ug China.

Ang dili angay nga antagonistikong kinaiya sa maong panagbangi hingpit nga nahimong antagonistiko tungod sa paghatagdalan ni Marcos sa pagpalapad sa pwersang militar

sa US sa nasud, nga labaw nga natukmod sa China nga pakusgon ang presensyang militar niini sa South China Sea ug mga kadagatang sakop sa Pilipinas.

Ang alyansang trilateral tali sa US, Japan ug Pilipinas gitukod pipila ka adlaw lamang ayha ang nakatak-dang ilunsad pinakadakung *wargames* nga Balikatan 2024. Kapin usa ka bulan nang ginadumog ug ginatugaw ang nasud sa mokabat 11,000 ka sundalong Amerikano ug sa ilang mga barko ug eroplanong iggugubat, tangke, *jetfighter* ug uban pang mga armas ug himang iggugubat sa US. Kabahin kini sa kapin 500 ka pagbansay sa pwersang militar sa US, duyog ang mga ginsakpan sa AFP.

Walag-too na ang ginahimong paglupad sa kahanginan ug paglawig sa kadagatan sa Pilipinas, sa laraw nga bansayon ang militar sa US sa paggamit sa nasud isip natad sa panggubatan. Pagakonsentrahan sa ipahigayong gubat-pagbansay sa mga pwersang militar sa US ang amihanang bahin sa Pilipinas, partikular na ang mga isla sa Batanes nga pinakaduul sa Taiwan. Dugay nang ginahulugan sa US ang pagbulag sa Taiwan sa China sa pagsulay nga hagiton ang karibal niining imperyalistang nasud.

Ginagamit sa US ang mga base militar niini sulod sa mga kampo sa AFP ilalum sa EDCA, lakip na ang lain-laing pasilidad. Pagapalapdon pa ang maong mga pasilidad militar sa plano sa US nga maggahin og \$128 milyon sa umalabot nga tuig. Sa takuban sa \$2.5 bilyon o ₱67.5 bilyong ayudang militar sa mosunod nga lima ka tuig para sa AFP, plano usab sa US nga padaghanon pa ang ipwesto niining mga armas sa Pilipinas, ug himuong mas brutal ug maduguon ang kontra-rebolusyonaryong gyera, aron hingpit niining magamit ang AFP sa ngalan sa "depensang panggawas."

Sa duso sa Amerikanong tig-tambag, ginapatuman sa rehimeng Marcos ug Coast Guard niini ang mga "supply mission" sa BRP Sierra Madre sa Ayungin Shoal nga direktang sukwahi sa kanhing mga gisolod nga kasabutan sa rehimeng Duterte—nga kaniadto kanunay nagayukbo sa pagpangangkon sa China sa dakung bahin sa South China Sea, bisan sa mga kadagatan sa Pilipinas. Kadungan kini sa ginahimong pagpanghulhog sa US sa Taiwan. Parehong laraw niini nga itukmod ang China nga labawng mahimong agresibo ug magkasayop nga moga-mit og armadong kusog batok sa Pi-

lipinas o Taiwan, aron hatagag-ason ang armadong interbensyon sa US sa takuban sa "pagdepensa."

Sa pagsurender sa soberanya sa Pilipinas, paghikot sa palisiyang panggawas niini sa estratehiyang heyopolitikal ug operasyong militar sa US, ug pagpagamit sa nasud isip pambala sa kanyon sa inter-imperyalistang panagbangi tali sa US ug China, gibutang sa rehimeng Marcos sa peligro ang seguridad sa nasud ug giguyod kini sa tunga-tunga sa posibleng pagbuto sa gubat. Oras nga mahitabo kini, siguradong dakung kadaut ug pag-antus ang masinati sa katawhang Pilipino.

Kinahanglang maghiusa ang katawhang Pilipino ug panalipdan ang soberanya ug kaluwasan sa nasud. Iaslang ang tinuod nga pagmahal sa nasud ug kalinaw, babagan ang ginahimong pagpangandam ug pagpanghulhog sa US og inter-imperyalistang gubat, ug ang pag-angin niini sa Pilipinas.

Ipanghingusog ang pagpalayag sa tanang langyawng pwersang militar sa yuta ug kadagatan sa nasud, ang pagpabungkag sa mga base militar ug pagpabasura sa mga kasabutang pabor sa US ug nagayatak sa kaugalingnan sa nasud. Subay sa prinsipyo sa malinawong pagplantsa sa mga depekto sa relasyong panggawas, kinahanglang iduso sa mga Pilipino nga ablihan ang tanang dalan aron panalipdan ang interes sa Pilipinas sa bangi niini sa China sa malinawong pamaagi, ipanghingusog ang negosasyon ug internasyunal nga diplomasya unsaman ka dugay aron makab-ot ang interes sa nasud, nga dili mosangpot sa gubat.

Ginapakita sa pagpakaitoy sa rehimeng Marcos ug labawng paggrabe sa pagyatak sa imperyalismong US sa kaugalingnan sa Pilipinas ang kapanginahanglan aron pakusgon ang rebolusyonaryong pakigbisog alang sa nasudnong demokrasya. Ang pagkab-ot lamang sa tinuod nga kagawasan ang moluwas sa nasud sa unsamang hulga sa inter-imperyalistang gubat, ug modala sa dalan sa tinuod nga kalinaw ug kauswagan. **AB**

 <p>Bolyum LV Ihap 8 Abril 21, 2024</p> <hr/> <p>Ang Ang Bayan ginapagawas sa pinulongang Pilipino, Bisaya, Iloco, Hiligaynon, Waray ug Ingles. Nagadawat ang Ang Bayan og mga kontribusyon sa porma sa mga artikulo ug balita. Ginaawhag usab ang mga tigbasa nga magpadangat og mga puna ug rekomendasyon sa pagpalambo sa atong mantalaan.</p>	<h2 style="text-decoration: underline;">Unod</h2> <p>Editorial: Suklan ang hingpit nga pagsurender ni Marcos sa soberanya ug kaluwasan sa Pilipinas 1</p> <p>Mga Ivatan, supak sa Balikatan 3</p> <p>Gihimong natad sa gubat sa US ang Pilipinas 4</p> <p>Cope Thunder <i>exercises</i> sa Cagayan 4</p> <p>Protesta batok sa mga langyawng tropa 4</p> <p>Kalihukang pagtul-id sa Masbate 5</p> <p>Pakigbisog sa mag-uuma sa Negros 6</p> <p>Mga protesta 6</p> <p>Sa mubong pagkasulti 7</p> <p>2 mag-uuma, magkasunod nga gipatay 8</p> <p>Manggugubat, gipatay sa AFP sa Bukidnon 8</p> <p>Paturagas nga pagpamomba, perwisyo 9</p> <p>Iligal nga pagtangtang sa mga manggagawa 10</p>
<p style="text-align: center;">Ang Ang Bayan ginamantala duha ka hugna matag bulan sa Komite Sentral sa Partido Komunista ng Pilipinas</p>	
<p style="text-align: center;"> ang.bayan@cpp.ph</p>	

Mga Ivatan, supak sa Balikatan

Niadtong Abril 8, hilum nga nagpahimangno ang lokal nga guberno sa Batanes sa tanang mga bisita nga hatagag kunsiderasyon ang ilang mga gialimahang hayop samtang nagsuroy sila sa isla. Pahimangno nila, likayan nga makuratan ang mga hayop nga anaa sa pastuhan ug pasagdan sila sa mga dalan ug suruyanan aron dili sila malisang. Usa ang Batanes sa malina-won ug maanyag nga lugar sa Pilipinas nga ginaturusan sa mga turista.

Apan sa umalabot nga Abril 25 hangtud Mayo 9, labaw pa sa pagkakurat ug pagkatugaw ang masinat sa mga Ivatan ug sa ilang mga inalimahang hayop. Sa ikaduhang higayon, pagalunsaron dinhi ang Balikatan nga pagasalmutan sa liboan ka tropang Amerikano. Pagadalhon sa isla sa Batan ang gatusang sakyanang pangkahanginan, barko ug kanyon aron ipatuman ang mga magubatong maniobra sama sa Military Free-Fall/Fast Re-Insertion and Extraction, Forward Refueling Point/Island Seizure, HIMARS Insertion ug Reconnaissance and Island Seizure. Isip pangpahupay, giatras sa US ang paghimo og *live-fire exercises* o pagpabuto ug pagpabusikad sa isla human gireklamo sa mga residente ang kusog nga pagpabuto dihang gipahigayon dinhi ang Balikatan niadtong miaging tuig. Hinunua, gihimo sa US ang maong mga maniobra sa Mavulis, ang pinakaamihanang isla sa nasud.

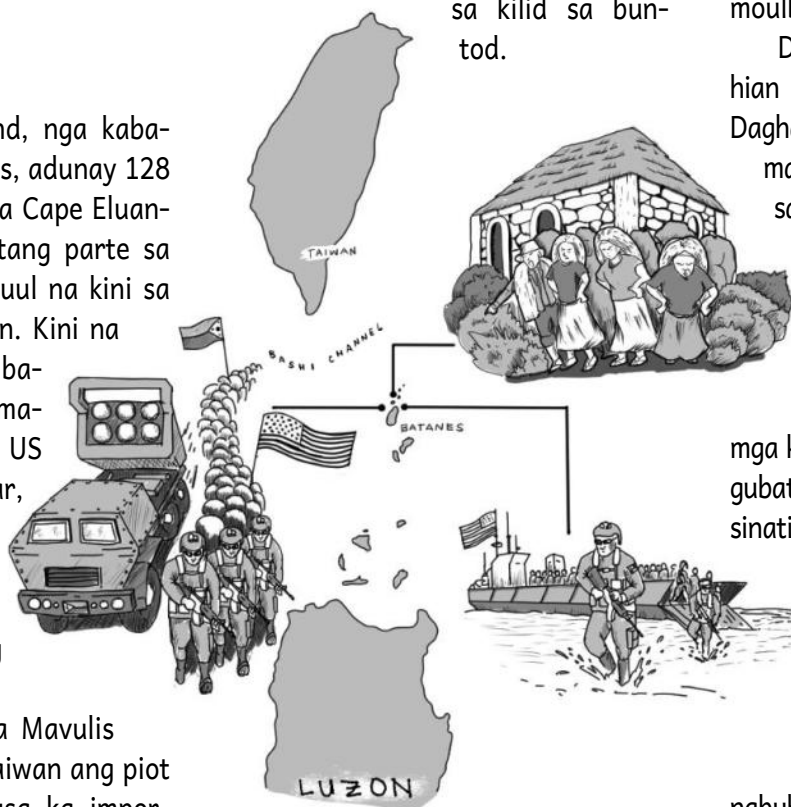
Nganong Mavulis?

Ang Mavulis Island, nga kabahin sa Itbayat, Batanes, adunay 128 kilometrong gilay-on sa Cape Eluanbi, ang pinakahabagatang parte sa isla sa Taiwan. Mas duul na kini sa Taiwan kaysa sa Luzon. Kini na ang pinakatumoy nga bahin sa Pilipinas nga mamahimong tukuran sa US og mga pasilidad militar, dungguanan ug han-ukanan sa gamit-militar aron himuong natad sa giduso niining gubat sa China.

Sa tunga-tunga sa Mavulis ug Orchid Island sa Taiwan ang piot nga Bashi Channel, usa ka impor-

tanteng internasyunal na lutsanan nga ginaila sa US nga usa ka estratehikong agianan sa mga barko niinigan sa Pacific Ocean ngadto sa South China Sea. Nahimutang dinhi ang 98% sa mga kableng pang-komunikasyon nga nakalatag ilalum sa dagat nga mikonekta sa South ug Southeast Asia sa tibuok kalibutan. Nagasubay sa maong mga kable ang tanang komunikasyong elektroniko, telepono ug internet, lakip ang sensitibong impormasyong diplomatiko ug militar.

Gikan 2018, padayon ang pagtukod og mga pasilidad militar sa US dinhi, kaabag ang AFP, sa takuban sa “depensang panggawas.” Sa kasamtangan, nakabarog sa tumoy sa buntod sa isla ang usa ka bilding, planta alang sa *water desalination* o pagsala sa kaparat sa tubig gikan sa dagat, helipad o tugpahanan sa helikopter ug parola. Niadtong Oktubre 2023, giablihan sa AFP ang usa ka *naval outpost* dinhi nga gitukod sa kilid sa buntod.

Kahigwaos sa mga Ivatan

Dismayado ang mga Ivatan nga subling dumugon sa mga Amerikano nga tropa ang ilang mga isla. Sa kalisang nga gibunga sa gilunsad nga Balikatan dinhi niadtong 2023, nag-panic buying ang mga residente dihang ilang nasayran nga liboan ka sundalong Amerikano ang moabot. Mismong meyor sa Basco, sentro sa prubinsya, ang nagsulting hilum ug malinawon ang isla, ug angayang dili sila tugawon sa mga Amerikano.

Niining tuiga, sayod silang gipahimangnoan na sa China ang Pilipinas nga undangon ang pagsalmot sa maniobra sa mga pwersa sa US ug ihunong ang interbensyon niini sa internal nga suliran sa Taiwan ug China. Apan imbes nga maminaw si Marcos ug ang AFP, gibira pa nila ang nasud ug ang tibuok katawhan sa posibilidad sa usa ka armadong komprontasyon tali sa US ug China.

Wala pa nakuntento, gusto usab sa US, kakunsabo ang rehimeng Marcos, nga himuong pangbala sa kanyon ang mga Ivatan pinaagi sa pagtukmod kanila nga mosalmot ug mahimong reserba sa AFP. Matud sa pinakaulahing taho, 109 na ang gibansay aron mosugat sa mga bomba o bala sa China oras nga moulbo ang gyerang gihulhog sa US.

Dakung kasamok sa panginabuhian sa mga Ivatan ang Balikatan. Daghan kanila ang dili makauma ug makapanagat samtang ginagamit sa mga tropang Amerikano ang ilang mga umahan, pastuhan, baybay ug kadagatan sa mga ehersisyong militar sa kayutaan ug kadagatan ug pagpakitang-gilas gamit ang mga kanyon, tangke ug barkong iggugubat. Ingon niini ang nahimong kasinatian sa katawhan sa Cagayan dihang gilunsad ang Balikatan sa Claveria, Aparri, Calayan Island ug Sta. Ana. Sa kasamtangan, nag-antus sila sa gamay kaayong nasikop ug pagkahagba sa panginabuhi tungod sa El Niño. AB

Ginahimong natad sa gubat sa mga Amerikano ang Pilipinas

LIBOAN KA TROPANG Amerikano ug ilang mga sakyanan ang midunggo sa nasud sa wala pa magsugod ang Balikatan. Dili moubos sa 400 ka sakyayang militar gikan sa hedkwarters sa Indo-Pacific Command sa US sa Hawaii ang gidiskarga sa dagkung barko sa Subic Bay niadtong Marso. Niadtong Abril 1, gipahigayon sa US ang mga maniobrang kombat sa kadagatan sa Pilipinas uban ang mga barkong iggugubat sa Australia ug Japan ug gagmayng barko sa Pilipinas. Sa misunod nga mga adlaw, gipanghinambog pa sa US ang mga *unilateral* nga *live-fire exercises* (pagpabusikad sa mga misayl), pagpalupad og mga *jetfighter* ug uban pang maniobrang militar sa kahannginan ug kadagatan sa nasud.

Kaniadto usang Abril 1, gisugdan ang 5-ka-adlaw nga tigum militar sa Camp Aguinaldo kung asa gipaambit sa AFP sa militar sa US ang sensitibo ug internal nga mga hisgutang pangseguridad sa Pilipinas sa gitawag nga kinaunhang "Information Warfare Exercise."

Dungan nga gisugdan ang tulo ka dagkung war games niadtong Abril 8: ang Cope Thunder sa mga *airport* sa Central ug Northern Luzon; MAREX 2024 sa Maguindanao del Norte; ug Salaknib 2024 sa Fort Magsaysay sa Nueva Ecija.

Sa mga unang pagpahigayon sa Balikatan niadtong dekada 1990, usa kini ka *bilateral* o duha ka bahin nga "pagbansay militar" para sa "inter-operability" o pagsumpay sa armadong hukbo sa US ug itoy nga AFP. Apan sukad nga "mipaling" ang US sa Asia, giabli kini sa US, bisan ang soberanong teritoryo sa Pilipinas, sa ubang langyawng tropa. Sa umalabot nga Balikatan, 14 ka nasud (Brunei, Canada, France, Germany, Great Britain, India, Indonesia, Japan, Malaysia, New Zealand, Republic of Korea, Singapore, Thailand ug Vietnam) ang mosalmot ug mag-oberba sa pakitang-gilas sa US.

Sa ingon, nagsilbi usab nga usa ka dakung pasundayag sa mga armas ang Balikatan ug uban pang *wargames* sa US kung asa ginapakita niini ang mga armas nga hinimo sa monopolyong mga Amerikanong kumpanyang militar. Karong tuiga, gihimo sa US nga kabahin sa Balikatan ang operasyon sa ginabaligya niining *missile defense system* gikan sa Israel.

Cope Thunder exercises sa Cagayan, nasabwag og grabeng kalisang sa katawhan

WALA PA MAN pormal nga nag-abli ang Balikatan 2024, nagsabwag na og kahadlok ug perwisyo sa mga katawhan sa Cagayan ug Apayao ang gilunsad nga Cope Thunder *exercises* sa US Air Force ug mga tropa sa Tactical Operations Group (TOG) niadtong Abril 17. Matud sa mga residente sa Gattaran, Sto Niño, ug Lasam sa Cagayan, sa ubos kaayong lupad sa mga *jet fighter* nagkaguliyang ang mga eskwelahan ilabina sa mga *daycare* ug *kindergarten* ug mihaguros sa pagdagan ang mga bata pauli sa ilang mga panimalay. Natugaw usab ang mga gamayng bata, naperwisyo ang panginabuhian, ug bisan ang mga inalmahang hayop nahadlok ug nasamok.

Reklamo sa mga residente, wala sila dayon napahimangnuan maong adunay mga napandol sa pagdagan sa sobrang kahadlok ug sa mismong atubangan sa mga eskwelahan ug *barangay hall* gipahigayon ang mga pagpakitang-gilas. Saysay sa usa ka inahan, gipugngan siya sa iyang 7-anyos nga anak nga mogawas sa balay sa kahadlok nga mahulugan og bomba. Gireklamo usab nila ang kusog kaayo nga hugong ug alingogngog kaayong tingog sa mga *jet fighter*. "Murag mobuto ang akong dughan dihang mitunong sa amo," saysay sa usa.

Wala malikayan sa mga lumulupyong paghunahuna nga adunay dakung posibilidad nga moulbo ang gubat ilabina nga kaylap ang rekrutment sa AFP sa mga baryo, bisan kuno sa mga edaran na. "Praktis pa lang na, unsaon na lang kung tinuod na," kabalaka sa usa ka residente. Komentaryo usab sa usa pa, siguradong daghan ang paburusan ug biyaan ang mga sundalong Amerikano tungod sa presensya sa mga base militar sa ilang lugar.

Grabeng troma ang nasinati sa katawhan sa maong mga lugar ilabina nga kini usab ang mga lugar nga gimomba sa 5th ID ug TOG2 niadtong milabayng tuig. Kahinumduman nga mibakwit ang mga residente sa Sto Niño niadtong Abril 2022 sa tunga-tunga sa Semana Santa human mang-*airstrike* gamit ang OV10-Bronco aron itago ang pagmasaker sa tulo Pulang manggugubat sa Piat.

Kalisang usab ang nasinati sa mga residente sa Baggao niadtong Balikatan 2022. "Nangdagan mi sa sobrang kahadlok. Abi namong bombahon mi. Murag mapilo na ang among mga atop sa sobrang ubos ug duul nga paglupad sa mga *jet fighter*," saysay sa usa ka mag-uuma.

Protesta batok sa presensya sa mga langyawng tropa sa Pilipinas

NAGPROTESTA ATUBANGAN sa embahada sa US ang lain-laing grupo niadtong Abril 11 aron batukan ang "trilateral summit" sa Pilipinas, Japan ug US nga gipahigayon sa Washington D.C. Sayod ang mga grupo nga nakagambalay ang maong tigum sa laraw sa US nga palapdon ang presensya niini sa *first-island chain* sa takuban sa "seguridad" ug "kagawasan" sa South China Sea.

Sa US, gisugat sa mga protesta sa mga grupong Pilipino-Amerikano si Marcos ug ang *trilateral summit* niadtong Abril 11 ug 12. Gibatikos nila ang papel sa US sa pagpondo ug paghatag og suportang militar sa rehimeng Marcos.

Niadtong Abril 9, miadto sa konsulado sa China sa Makati City ang lain-laing organisasyon aron kundenahon ang padayon nga pagpamig-ot sa China sa mga mangingisda ug barkong Pilipino ug pagpangilog niini sa teritoryo sa West Philippine Sea. Gipanawagan sa mga grupo ngadto sa China, ingonman sa US, nga ihunong ang militarisasyon sa WPS.

Ang hulagway sa kalihukang pagtul-id sa Masbate

Subsub ang paningkamot sa mga sanga ug komite sa Partido Komunista ng Pilipinas (PKP), mga yunit sa Bagong Hukbong Bayan (BHB) ug tibuok rebolusyonaryong kalihukan sa Masbate aron ipatuman ang kalihukang pagtul-id nga gipapanawagan sa Komite Sentral niadtong Disyembre 2023. Gibwelo nila ang mga pag-ases ug pagtuon sugod niadtong unang kwarto sa tuig.

Kalihukang pagtuon

Isip pasiunang lakang, naglunsad og lain-laing mga tigum konsolidasyon ug pagtuon ang BHB ug masa alang sa pagsaulog sa ika-55 nga anibersaryo sa Partido ug BHB. Nanghatag usab sila og mga polyeto ug nangbutang og mokabat sa 1,000 ka mga istrimer sa daghang bahin sa prubinsya. Gigamit kining higayon aron ipaambit sa masa ug mga kauban ang panawagan alang sa kalihukang pagtul-id.

Sa taho sa mga natarang gerilya, nakalunsad og walo ka *batch* sa kulturahong programa o pulong masa sa anibersaryo sa Partido ug Hukbo nga gisalmutan sa kapinkunkulang 300 katawo. Gipresenta ang lain-laing kulturahong pasundayag sama sa awit, sayaw ug drama nga nagsubay sa kasaysayan sa rebolusyonaryong kalihukan sa prubinsya.

Gihimo ang mga pagtuon sa pamahayag sa Komite Sentral sa ika-55 nga anibersaryo sa Partido sa lain-laing mga sanga sa Partido sa lokalidad, organisasyong masa ug yunit sa Hukbo. Pipila ka mga komite sa nataran na usab ang nakatuon sa pamahayag sa Partido sa ika-55 anibersaryo sa BHB. Gidungan dinhi ang mga kampanya sa subling pagpanumpa sa mga sanga sa Partido. Nagtuon-balik na usab ang mga yunit ug komite sa Batakang Balaod sa Partido.

Gawas dinhi, naglunsad og mga tigum asesment ang mga komite sa Partido sa lain-laing ang-ang aron malakip sa tagsa-tagsa nilang mga programa ug plano sa paglihok ang kalihukang pagtul-id. Gidungan sa maong mga pulong ang pagtuon sa

mahinungdanong dokumentong nagsumada sa kasinatian sa Partido sa milabayng mga tuig ug uban pang dokumentong mahinungdanon sa kasinatian sa prubinsya.

Samtang sa usa ka nataran, nahigayon karong kwarto ang usa ka *batch* sa pagtuon sa Batakang Kurso sa Partido.

Pag-ila sa mga kasaypanan ug pagtul-id

Subay sa panawagan sa Komite Sentral, kinasingkasing nga giila sa lain-laing komite sa Partido sa prubinsya ang mga nahimong kasaypanan sa kalihukan sa pagpangulo sa rebolusyonaryong pakigbisog sa mga Masbatenyo. Matinud-anon nga gi-ases sa matag komite ug matag kumand sa Hukbo ang mga internal nga kahuyangan sa lain-laing natad sa gimbuhaton.

Gigambalay nila ang mga pasiunang pagsumada sa rebolusyonaryong gimbuhaton. Gisugdan na usab ang mga paningkamot sa kampanya sa kumprehensibong katilingbanong pagtuki ug pakisusi sa hut-ong.

Ginatul-id usab sa mga yunit sa hukbong bayan ang iya-iyang manera sa paglihok sa mga nataran. Tumong niining molikay sa wala gikinahanglan ug depensibang mga panagsangka. Gisugdan na usab sa mga yunit sa prubinsya ang pagpapalapad sa mga eryang wala nila nabot kanhi. Sa mga lugar nga dugay nang wala nabalikan sa hukbong bayan, inanay nga subling gipabati sa mga kauban ang ilang presensya ngadto sa masa.

Sa isla sa Ticao, nahimong kabahin sa gimbuhaton sa Pulang hukbo ang pagtabang sa masa sa produksyon. Gikalipay sa masa nga miabag ang hukbong bayan sa ilang mga gimbuhaton sa pagkopra.

Hagit karon sa rebolusyonaryong kalihukan sa prubinsya nga pakusgon ang armadong pagsukol aron mapakusog ang Hukbo ug ang kalihukang masa. Nanawagan ang komite sa Partido sa tanang yunit sa Hukbo nga maglunsad og sustenidong mga taktikal nga opensiba aron pahuyangon ug hingpit nga pakyason ang paghari sa teror sa mga armadong pwersa sa rehimeng US-Marcos.

Partikular usab nga gihatagag duut sa komite ang pagulunsad og mga anti-pyudal nga pakigbisog ug mga kampanya para sa paninabuhian isip pundasyon sa pagpakusog sa kalihukang masa sa Masbate.

Nahimugso ang rebolusyonaryong kalihukan sa Masbate niadtong 1983 dihang miabot dinhi ang tulo ka kauban nga armado lamang sa duha ka ubos nga klaseng riple. Sa milabayng pipila ka dekada, napamatud-an sa masang Masbatenyo nga tinuod nilang masaligan ang hukbong bayan ug kaabin nila sa pagbawi sa ilang mga yuta ug pagdepensa sa ilang demokratikong mga katungod.

Mga bunga sa pakigbisog sa mag-uuma sa panahon sa El Niño sa Negros

Atubangan sa hulaw bunga sa El Niño, nakakab-ot og kadaugan ang masang mag-uuma ug mga residente sa pipila ka barangay sa Negros sa ilang hiniusang paglihok alang sa makatarunganong ayuda ug suporta gikan sa reaksyunaryong guberno. Gatasan ka mga mag-uuma ang miatubang ug nakigdayalogo sa mga lokal nga ahensya para sa ilang mga pangayo.

Sa usa ka barangay, halos 500 ka mag-uuma ang misalmot sa asembleya niadtong Marso 30 aron ipadayag ang mga reklamo ug ihikyad ang ilang mga pangayo sa mga upisyal sa barangay ug syudad. Gihisgutan nila ang ilang nagkadaiyang aktwal nga kasinatian ug kalisud tungod sa hulaw. Nagbutang sila og mga representante gikan sa kada sityo nga mitingog sa asembleya.

Gipadayag sa mga mag-uuma ang malukpanong kakulang sa tubig (mainum ug para sa uma), kawalay ani nga nagresulta sa pagkalubong sa utang ug grabeng kalisud, kawalay pagkaon lakip ang bugas, ug pagkaylap sa balatian sama sa ubo, hilanat, trangkaso ug uban pa tungod sa grabeng init.

Atubangan sa pagpanghingusog sa mga mag-uuma, nagsaad ang lokal nga guberno nga maghatag og mga gamit aron tukuron ang usa ka sentralisadong sistema sa patubig. Makabenepisyo sa maong sistema ang 33 ka sityo sa barangay ug dili moubos sa 8,000 katawo. Gawas dinhi, natukmod usab ang lokal nga guberno nga magsaad nga maghatag og bugas, binhi, abono ug ayudang pinansyal.

Sentralisadong sistema sa patubig usab ang nakab-ot sa usa pa ka barangay human silang makigdayalogo sa lokal nga guberno. Dihadihang gidawat sa tulo ka dagkung sityo sa barangay ang hose ug uban pang hinanaling ayuda sama sa bugas, sardinas ug mumho nga tabang pinansyal. Mapuslan sa 100 ka panimalay o 500 katawo sa tulo ka sityo ang maong proyekto.

Nagsilbing pabilo ug inspirasyon sa mga kasikbit nga barangay sa Negros ang pasiunang kadaugan nga nakab-ot sa mga mag-uuma. Nagalihok karon ang mga mag-uuma—organisado ug espontanyo—aron panalipdan ang ilang mga katungod ug angayang matagam-tamang hinabang atubangan sa hulaw tungod sa El Niño.

Abonda ang kasaysayan sa masang mag-uuma sa Negros sa pakigbisog alang sa yuta ug sa ilang kaayuhan. Deka-dekada na nilang ginasuklan ang pasismo sa dagkung agalong yutaan ug sa reaksyunaryong estado. Nakakab-ot sila og mga kadaugan tungod sa ilang hugot nga panaghiusa ug dili matay-og nga baruganan.

Matud sa Department of Agriculture niadtong Abril 19, mikabat na sa ₱3.94 bilyon ang kadaut sa El Niño sa agrikultura sa 11 ka rehiyon. Sa rekord sa departamento, apektado dinhi ang 66,065 ektarya sa mga umahan ug 73,713 mag-uuma. Pinakaapektado ang mga isla sa Mindoro, Palawan, Negros ug Panay. Pinakadaku ang kadaut sa ani sa bugas (₱2.36 bilyon), sunod ang mga *high-value crops* (₱868.84 milyon) ug mais (₱669.44 milyon). Apektado usab ang mga mangingisda kung asa mikabat og ₱33.83 milyon ang balor sa kadaut nga bunga sa El Niño.

Welgang transportasyon, nagmalampuson. Naglunsad og welgang transportasyon niadtong Abril 15-16 ang PISTON ug Manibela aron iduso ang pag-atras sa pugos nga konsolidasyon sa prangkisa sa umalabot nga Abril 30 ug ibalik ang 5-ka-tuig nga indibidwal nga prangkisa. Anaa sa 80% sa mayor nga mga ruta sa Metro Manila ang naapektuhan ug pipila ka bahin sa Cavite ug Laguna ang naparalisa. Sa unang adlaw, mikabat sa 400 ka dyip ang misalmot sa protesta ug karaban padulong sa LTFRB, kung asa sila nagpagabii. Pagkaugma, nagkomboy ang mga drayber ug opereytor padulong sa Welcome Rotonda sa utlanan sa Quezon City ug Maynila.

Aduna usay susamang mga welgang pang-transportasyon sa Iloilo, Bacolod ug Cebu, ug lihok-protesta sa Davao. Ang maong aktibidad kabahin sa serye sa mga protesta nga planong ipahigayon sa duha ka grupo sa transportasyon hangtud sa katapusan sa bulan.

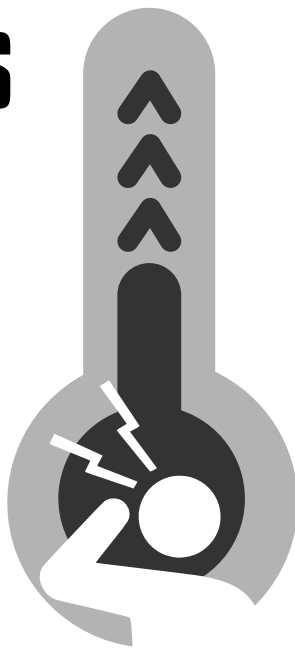
Pagbungkag sa NTF-Elcac, subling gipawanagan. Nagprotesta ang mga myembro sa KMP ug uban pang grupong mag-uuma atubangan sa National Intelligence Coordinating Agency sa Quezon City niadtong Abril 12 aron kundenahon ang paglakip sa NTF-Elcac sa KMP sa 30 ka organisasyon nga giakusahang “prente” sa Partido ug BHB. Matud nila, ang maong *Red-tagging* kabahin sa pagpagrabe sa pagpamig-ot sa rehimeng Marcos batok sa mga ligal ug lehitimong organisasyong masa, subay sa operasyong kontra-insurhensiya niini nga nakagambalay sa giya sa US.

Protestang Red Friday (Pulang Biyernes) alang sa sahod, gilunsad. Gilunsad sa mga mamumuo ang unang Red Friday Protest alang sa dugang suhulan ug batok sa makinegosyo ug makilangyaw nga PUVMP niadtong Abril 12 sa Marikina City ug sa Monumento, Caloocan niadtong Abril 19. Gikundena nila si Ferdinand Marcos Jr na daw kanunay nagayawyaw sa *chacha* (*charter change*) apan padayon nga nagpakahilum sa isyu sa suhulan. Ilang giduso nga tinuyong gamay kaayo, ug ulahi pa, ang ginahatag sa mga *regional wage board* niadtong milabayng tuig.

46° Celsius

ang pinakataas nga temperaturang narehistro sa Pilipinas karong hulaw.

Ginaila nga "peligroso" ang temperaturang 42°C-46°C tungod kay pwede kining magbunga og *heat stroke*, pamikog, hupong, bungag-singot ug pagkaluya.

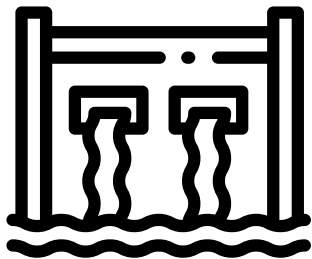
Gikan sa: PAGASA

\$222,900

o P12.22 milyon ang presyo sa usa ka Guided Multiple Launch Rocket Systems (GMLRS) nga pambala sa HIMARS (High Mobility Artillery Rocket System) nga gustong paliton sa AFP sa US. Nagakarga ang kada HIMARS (\$10 milyon o P55 milyon) og unum ka bala. Ang mga misayl ug sakyanan hinimo sa Lockheed Martin.

₱501 ang tinuod nga bili sa ₱610 nga minimum nga suhulan sa NCR tungod sa padayong pagsaka sa presyo sa pagkaon ug mga palaliton.

100 proyektong hydropower

> ang gitugutan sa DoE nga tukuron sa mga suba sa Cordillera nga motuok dinhi ug molunop sa gatasan ka ektaryang lasang ug yutang agrikultural.

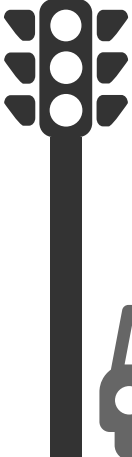

23,614 ihap sa *barangay health center*, katunga sa mga barangay (42,034) sa tibuok nasud. Aduna lamang usa ka *barangay health center* sa matag 41,477 ka Pilipino.

58.7%

pagsaka sa presyo sa regular nga bugas sa merkado niadtong Marso 2023-2024.

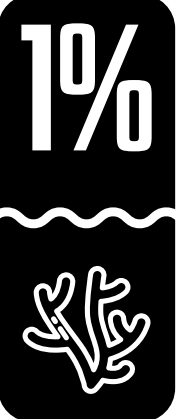
> Misaka usab og 31.2% ang bultuhang baligya niini sa maong panahon. Pinakataas ang presyo sa Davao City.

Gikan sa: Philippine Statistics Authority

31%

pagsaka sa presyo sa mga awto sa 2021-2022, hinungdan sa labawng paggrabe sa trapik sa nasud.

> Niadtong 2023, sa 387 sentrong syudad sa tibuok kalibutan, #1 sa pinakahinay ang trapiko sa Metro Manila.

1%

sa kinatibuk-ang coral sa kalibutan ang namuti (*bleaching*) kada semana. Sa sobrang init, ginapagawas sa mga coral ang natural niining organismong tinubdan sa nutrisyon ug naghatag dinhi og color. Kung magdugay, mamahimo kining mosangpot sa pagkamatay sa korales.

Gikan sa: Coral Reef Watch

2 ka mag-uuma, magkasunod nga gipatay sa Masbate

Niining Abril, duha ka mag-uuma ang gipatay sa Masbate. Sila ang ika-27 ug ika-28 nga mag-uumang gipatay sa Armed Forces of the Philippines (AFP) sa isla ilalum sa rehimeng Marcos.

Gidagit sa upat ka myembro sa CAGFU si Elorde Almario, 43, sa iyang umahan sa San Carlos, Milagros niadtong Abril 2. Nakapalagan siyang patay na sa iyang mga par-yente sa maong adlawa. Sa taho sa iyang pamilya, adunay mga igo pinusilan ug timailhan sa tortyur ang patayng lawas sa biktima.

Kaniadtong Abril 4, gidagit sa parehong grupo sa mga CAGFU si Nonong Monteseban, kanhing kapi-tan sa San Carlos. Human gikulata, gibuhian siya sa mga pasista tungod kay dili kuno siya ang ilang gipangita.

Niadtong Abril 11, gipatay sa AFP si Jimmy Pautan sa Sityo Tadloy, Barangay Luna, Placer. Sama sa daghang kaso, ginapagawas sa AFP nga Pulang manggugubat si Pautan nga napatay sa usa ka engkwentro.

Samtang, girakrakan sa mga elemento sa 4th IB si Jay-el Banay Maligday, usa ka estudyante sa Grace Mission College ug residente sa Sityo Soryawon, Barangay San Roque, Bulalacao, Oriental Mindoro niadtong Abril 7. Gipagawas sa militar nga myembro siya BHB human giatake sa usa ka platung sundalo ang iyang balay.

Pagdagit. Gidagit ug wala pa gipakita hangtud karon sa mga ahenteng militar si William Lariosa, iladong organisador sa Kilusang Mayo Uno-Southern Mindanao. Gidagit si Lariosa, 63, niadtong Abril 10 sa Barangay Butong, Quezon, Bukidnon. Dugay nang giinitan sa militar si Lariosa ug iyang pamilya maong nagpadangup siya sa Bukidnon.

Sulayng pagpalayas. Nasamdan ug nakuyapan ang usa ka residente sa Lupang Tartaria sa Silang,

Cavite niadtong Abril 16 dihang namugos ang mga gwardya gikan Jar-ton Security Services nga sudlon ang komunidad sa mga mag-uuma.

Miatake ug nakigdusdos ang mga gwardya sa Tartaria sa tinguhang koralon ang yuta. Nagsilbing *private goons* ang maong mga gwardya sa mga Ayala-Aguinaldo, nga dugay nang nangangkon sa maong yuta. Matud sa mga mag-uuma, ilegal ang gihimong pagkoral samtang natanggong pa ang desisyon sa pagpanag-iya sa yuta sa Department of Agrarian Reform ug sa Korte Suprema.

Demolisyon. Ilegal nga gidemolis sa giusang mga pwersa sa National Housing Authority ug pulis sa Quezon City ang kabalayan sa San Isidro, Quezon City niadtong Abril 18. Anaa sa 700 ka pamilya ang apektado sa demolisyon sa komunidad nga anaa sa likod sa Philippine Children's Medical Center. Nakatkdang tukuran og *parking lot* ang maong lugar. AB

Kanhing estudyante sa UP nga manggugubat, tinuyong gipatay sa AFP sa Bukidnon

TINUYONG GIPATAY SA 48th IB si Kaliska Dominica Peralta (Ka Rekka), usa ka Pulang manggugubat sa Bagong Hukbong Bayan nga wala sa kapasidad nga makasukol, sa Barangay Butong, Quezon, Bukidnon niadtong Abril 10. Kanhi siyang estudyante sa University of the Philippines-Diliman.

Walay armas si Ka Rekka dihang nadakpan sa 48th IB. Matud sa mga saksi, gidala siya sa laing dapit sa barangay human madakpan ug didto siya giturtyor ayha gipusil patay. Laing tulo pa, nga adunay mga kaubang mga gagmayng bata, ang giaresto sa AFP. Walay nahitabong engkwentro sa lugar, sukwahi sa mga pamahayag sa militar ug pulis. Panawagan sa mga demokrati-kong grupo nga imbestigahan ang 48th IB sa tinuyong pagpatay kang Ka Rekka. Giparangalan siya sa sama niyang aktibista, higala ug mga estudyante sa UP-Diliman niadtong Abril 20.

Nakahukum nga mosampa si Ka Rekka sa hukbong bayan niadtong 2016. Una siyang gideploy sa BHB-Eastern Visayas ayha siya gibalhin sa BHB-Southern Mindanao. Giparangalan siya sa Partido Komunista ng Pilipinas ug BHB sa iyang paglahutay ug kontribusyon sa armadong rebolusyon sa panahon nga hilabihan ka dakung pag-antus ug sakripisyo ang gikinahanglan aron ias-dang kini.

Iran, nagpabuto og mga misayl batok sa Zionistang Israel

NAGPABUTO SA DILI moubos sa 200 ka misayl ug *drone* ang Iran batok sa Zionistang Israel niadtong Abril 13 nga miigo sa mga base ug *airport* pangmilitar sa nasud. Matud sa Iran, kini usa ka balos-atake sa pagpamomba sa Israel sa embahada niini sa Damascus, Syria niadtong Abril 1. Deseotso ang napatay sa pagpamomba sa embahada, lakip ang tag-as nga kumander sa hukbo sa Iran.

Gihimo ang atake subay sa internasyunal nga balaod kalabot sa pagdepensa sa kaugalingon, pamahayag sa Iran. Giila niining “sirado na” ang hisgutanan ug gipahimangnoan ang Israel ug US batok sa paglunsad og lain na usab nga mga atake.

Pagaatubagon sa US ang hinungog nga mga aksyon sa Zionistang rehimen, ug direktang gipasidad-an ang “mamamatay-bata” nga Israel nga manubag sa henosidyo niini sa Palestine.

Paturagas nga pagpamomba, perwisyo sa mga Agusanon ug Surigaonon

Niadtong miaging tuig, nakarekord ang Bagong Hukbong Bayan-Northeast Mindanao sa dili moubos sa lima ka insidente sa paturagas nga pagpamomba ug pagpangistraping sa Armed Forces of the Philippines sa Agusan ug Surigao del Sur. Sa nakalap nga impormasyon sa BHB-NEMR sa apektadong mga komunidad, usa ka sibilyan ang naangol ug usa ang wala pa gihapon nakaplagan. Nagbunga ang mga pagpamomba og troma sa mga residente, ilabina sa mga bata ug tigulang, ug kadaut sa ilang mga tanum ug sa kinaiyahan. Gisugnuran sa abusadong mga sundalo ang kasuko sa mga Agusanon ug Surigaonon.

Kadungan ang mga pagpamomba sa sagunson ug koordinadong operasyong militar ug malinlahong mga programa sa takuban sa Retooled Community Support Program (RCSP) ug Enhanced Community, Livelihood and Integration Program (E-CLIP). Ilalum sa maong mga programa, mikaylap ang mga pagpamig-ot ug pagpanghadlok sa mga sundalo sa mga mag-uuma, ingonman ang iligal nga pagpangaresto ug sikretong detensyon, ug pugos nga pagpasurrender kanila. (*Basaha ang artikulo nga nag-uluhang "Kwarantianang" militar, prisohan sa "misurrender" nga mga sibilyan sa Surigao del Sur sa isyu sa Ang Bayan, Abril 7, 2024.*)

Ang maong mga operasyon ang nagpaluyo sa pagdeklara sa AFP nga "insurgency-free" na ang Agusan ug Surigao del Sur. Seryosong paglapas kini sa internasyunal nga makitawanong balaod ug mga protokol nga nagprotekta sa kaayuhan ug kaluwasan sa mga sibilyan sa panahon sa mga armadong kaguliyang.

Mga insidente

Niadtong Marso 15, 2023, alas-6 sa hapon, nagpabuhi og usa ka rocket ug unum ka hugna nga nangistraping ang militar sa mga umahan ug bukirong bahin sa Barangay Pili, Bayugan, Agusan del Sur. Mihagba ang mga bombang gibuhian sa mga helikopter duul sa kabalayan nga nagbilin og mga kapsula sa bomba sa ilang mga tugkaran. Tungod sa peligrong dala niini, napugos ang mga residente nga mobakwit padulong sa barangay *gymnasium*.

Ayha niini, gipabuthan sa BHB ang nag-operasyong tropa sa 65th IB sa Barangay Pinanggalaan sa maong prubinsya niadtong Marso 14, 2023 sa alas-2 sa hapon. Duha ka sundalo ang napatay.

Sa Barangay Maitom, San Martin, Prosperidad sa parehong prubinsya, dihaduha nga mibakwit ang mga mag-uuma sa ilang mga panimalay human milanog ang pagbusikad sa upat ka bomba gikan sa Super Tucano ug gibanabanang lima ka kanyon niadtong Mayo 18, 2023.

Nahitabo kini sa may 200 metro gilay-on gikan sa ilang mga payag.

Sa Barangay Bigaan, Tagbina, Surigao del Sur, naghulog og duha ka bomba ang Philippine Air Force niadtong Hulyo 2023. Matud sa usa ka residente, usa sa ilang silingan ang naangol dihang mibusikad duul sa iyang balay ang mga bomba. Sa kahadlok sa AFP nga mahibaloan sa publiko ang ilang krimen, sikretong gipatambal sa lokal nga gubyrno ang samarong sibilyan. Lain pang residente ang wala pa gihapon nakita hangtud karon. Human ang insidente, pugos nga giabog sa mga pulis ang mga residente sa pagpanghadlok nga gamiton sila sa hukbong bayan isip "human shield." Ayha ang pagpamomba, naigo sa BHB ang mga tropa sa 67th IB sa bukirong bahin sa maong baryo kung asa duha ang napatay ug usa ang nasamdang sundalo.

Niadtong Setyembre 2023, natugaw ang mga residente nga anaa kaniadto sa ilang uma sa kusog nga pagbusikad sa upat ka bombang gihulog gikan sa ere. Gibanabanang 300-500 metro lamang ang gilay-on sa pagbusikad gikan sa ilang payag. Sa kabalaka nga maigo, dihaduhang gibiyaan sa mga mag-uuma ang umahan.

Sa Barangay La Purisima, Prosperidad, Agusan del Sur, nadaut ang mga tanum nga lubi, saging ug uban pang prutas sa mga umahan nga gihulugan sa upat ka bomba gamit ang Super Tucano niadtong kaadlawan sa Setyembre 30, 2023. Walo ka bala sa kanyon ang gibuhian aron targiton ang lugar nga gipapahulayan kaniadto sa usa ka yunit sa BHB. Human ang pagpamomba, na-kaengkentro sa BHB ang mga tropa sa 3rd Special Forces Company kung asa duha ka korporal, usa ka sarhento ug usa ka Private First Class ang natahong napatay. AB

Mga pakana sa ilegal nga pagpanangtang sa mga mamumuo

Forced leave, floating status, furlough, on-call basis—pila lamang kini sa klase-klaseng pakana sa mga kapitalista sa pleksibleng pamuo nga naghatag dalan sa malukpanong ilegal nga pagpanangtang sa mga mamumuo. Niini nga mga kundisyon, ginakibhangan sa kapitalista ang trabaho sa mamumuo og usa ka adlaw hangtud unum ka bulan. Mamahimong adunay bahin nga sweldado ang pugos nga pagpabakasyon, apan sagad walay gakadawat nga suhol ang mga mamumuo niini nga mga adlaw o bulan.

Kabahin sa neoliberal nga pali-siya sa pamuo ang maong mga pleksibleng kahimtang. Kaniadto pang 1985 gitugutan sa estado ang mga kapitalista nga kulangan ang regular nga adlaw sa trabaho sa takuban sa “pagluwas sa negosyo.” Kinahanglan lamang nilang itaho nga mihinay o kulang ang order o mga proyekto aron matugutang dili na pasudlon sa trabaho ang ilang mga trabahante.

Nakasulat sa balaod nga angayang temporaryo lamang ang maong mga kundisyon, apan sa sobrang kadugay nga walay suhulan, daghang mamumuo ang napugos nga mobiya aron mangita og laing trabaho. Sa ilang pagbiya sa trabaho, nakaikyas ang kapitalista sa ilang tulubagon nga maghatag og mga benepisyos sama sa *severance pay* ug nakalikay kini sa kasong ilegal nga *lockout* o pagsirado sa pabrika. Ginatago usab sa maong kundisyon ang reyalidad nga ang liboan ka mamumuong nakakategoryang adunay trabaho, sa aktwal, walay trabaho.

Migrabe ang maong mga kundisyon niadtong panahon ng pandem-ya dihang gisuspende o gikibhangan sa daghang kumpanya ang ilang mga operasyon. Gipahimuslan sa kapitalista ang krisis ug gitukmod ang pagpalungtad sa pagkibhang sa mga adlaw sa trabaho og hangtud usa ka tuig. Kaylap ang maong pakana sa *business process outsourcing* (BPO o mga *call center*), industriya sa sanina, elektroniks ug *information technology*. Sa sektor sa BPO pa lang, 4 sa matag 10 ka ma-

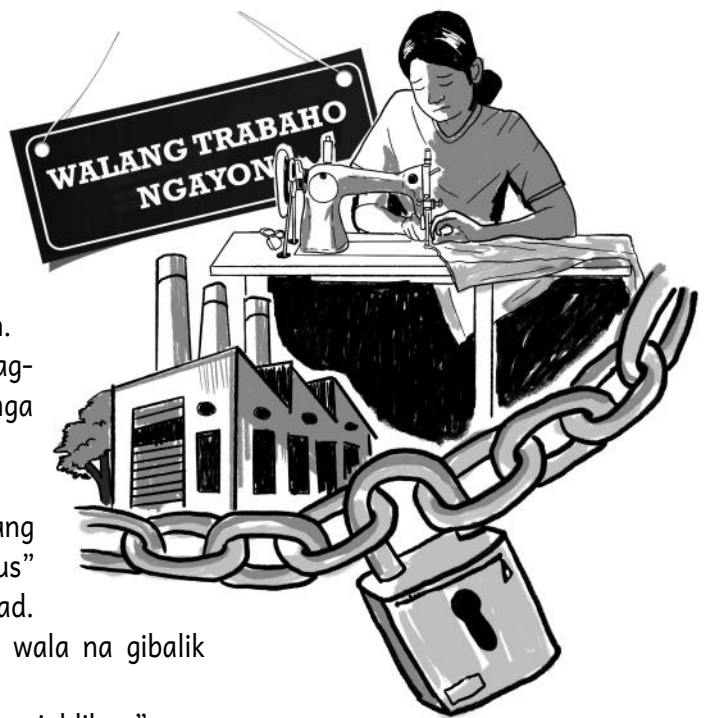
mumuo ang gibutang sa “floating status” nga walay bayad. Daghan kanila ang wala na gibalik sa trabaho.

Dihang “subling giablihan” ang ekonomiya, kakulang usab sa mga “order” o kahinay sa proyekto ang gihimong hinungdan sa mga kapitalista aron temporaryo hangtud permanenteng tangtangan sa trabaho ang mga mamumuo. Lakip dinhi ang liboan ka mamumuo sa mga pabrika sa Mactan Export Processing Zone nga gibutang sa *floating status* ayha hingpit nga gisisante niadtong 2022-2023.

Sa Laguna niining Abril, gipailalum sa Nexperia Philippines sa “temporaryong terminasyon” ang 54 ka mamumuo niini sa sunod unum ka bulan. Dugang 72 pa ang ibutang sa parehong istatus sa Setyembre. Labing bag-o ang maong maniobra sa serye sa pagpanangtang sa pabrika sa rason nga “mihinay” ang produksyon sa kumpanya.

Sa Pampanga, giantus sa 1,000 ka mamumuo sa pabrika sa Luen Thai Philippines, kumpanyang naghimo og mahalong bag, ang *forced leave* ug walay suhol gikan Enero hangtud Marso. Aron makalikay sa tulubagon, nagdeklara ang kapitalista nga mikunhod ang produksyon sa pabrika bisan gipabilin niini ang nagtunhay nang ang-ang sa produksyon.

Aron saluhon ang nabakanteng mga trabaho, gipatas-an sa kapitalista ang kota sa nahabiling mga trabahante ngadto sa 130-180 ka *handbag* kada adlaw. Ang dili maa-

bot sa kota, gibaharang ibutang usab sa *forced leave*. Walay gihatag ang kapitalista nga kasigurahang ibalik sa trabaho ang mga gipailalum sa maong iskema.

Sa Bataan, kapin usa ka tuig nang anaa sa “forced leave” ang mga mamumuo sa Universal Weavers Corporation, usa ka pabrika sa mga kagamitan ug saninang pangmedikal. Rason sa kumpanya, wala nay “ginapahimo ug order” sa ila maong wala na sila gipasulod sa pabrika.

Sayod ang mga mamumuo nga adunay mga order ang kumpanya apan mas gipili niining dalhon sa Cambodia ang produksyon tungod kay mas barato ug ubos silang magpasuhol didto. Nagalikay usab ang kumpanya sa tulubagon niining ihatag ang ilang benepisyong 13th *month pay* ug uban pa.

Nagpapirma pa ang maneydsment og *waiver* kung asa nakasulat nga miuyon kini nga mangita og laing trabaho ang mga mamumuo samtang naka-*forced leave* sila. Sukwahi kini sa balaod nga nagabawal sa maong lakang. Sa aktwal, naghatag dalan kini sa kapitalista nga lusawon ang *years of service* (mga tuig sa pagtrabaho) sa mga mamumuo ug ligal nga tangtangan sila sa pabrika nga walay *separation pay*. AB